

Sygn. akt II Ca 420/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Maria Leszczyńska

Sędziowie SO Irena Dobosiewicz (spr.)

SO Aurelia Pietrzak

Protokolant sekr. sądowy Tomasz Rapacewicz

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2014r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa: **A. K.**

przeciwko: **Powiatowi (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Rejonowego w Świeciu VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z

siedzibą w Tucholi

z dnia 27 marca 2013r. sygn. akt. VI C 376/13

I oddala apelację,

II zasądza o pozwanego na rzecz powoda kwotę 60 zł (sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

II Ca 420/13

UZASADNIENIE

Powód A. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego Powiatu (...)kwoty 425 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu z tytułu pobrania przez pozwanego opłaty 500 zł za wydanie karty pojazdu po rejestracji pojazdu. Powołał się powód na niezgodność przepisu rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r., na podstawie którego opłatę pobrano, z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym i z Konstytucją- o czym orzekł Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 17 stycznia 2006 r.

Pozwany wniósł o odrzucenie pozwu, ewentualnie o jego oddalenie, zarzucając w pierwszej kolejności niedopuszczalność drogi sądowej, a to wobec wejścia w życie od dnia 1 stycznia 2010 r. ustawy o finansach publicznych

z dnia 27 stycznia 2009 r., wskazującej m.in. na kartę pojazdu jako środek publiczny, w następnej zaś kolejności na fakt istnienia podstawy do pobierania opłaty. Tym samym nie może mieć opłata charakteru świadczenia nienależnego.

Wyrokiem z dnia 27 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w Świeciu zasądził od pozwanego na rzecz powoda żadaną kwotę 425 zł, oddalił powództwo w pozostałej części oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 107 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, ustalając fakt pobrania opłaty oraz odmowy zwrotu kwoty 425 zł przez pozwanego, o czym orzekł pozwany w drodze decyzji administracyjnej.

Powyższe okoliczności nie były sporne między stronami.

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy uznał, za niezasadny zarzut niedopuszczalności drogi sądowej. Powołana regulacja w ustawie o finansach publicznych z 2009 r., w ocenie Sądu nie wyłącza drogi sądowej. Dopuszczalność drogi sądowej w sprawie należy domniemywać (art. 2 k.p.c.) i rozumieć stosunkowo szeroko, na co wskazuje orzecznictwo Sądu Najwyższego, z czego wynika konieczność istnienia konkretnego przepisu prawa, który wprost wyznacza dla sprawy drogę administracyjną, jako wyłączną. Brak jest natomiast takiego wskazania dla spraw związanych z opłatami za kartę pojazdu w powołanych przez pozwanego przepisach prawa.

Jednocześnie zdaniem Sądu nie jest dopuszczalne odrzucenie pozwu w sprawie mającej cechy sprawy cywilnej, a powód swoje roszczenie oparł na instytucji nienależnego świadczenia. Ponadto pozwany powołując się na drogę administracyjną na skutek wezwania

1

powoda nie wszczął w tym zakresie żadnej procedury administracyjnej, a nawet na taką procedurę się wcześniej nie powoływał.

Uwzględniając powyższe Sąd Rejonowy odmówił odrzucenia pozwu w rozpoznawanej sprawie.

W ocenie Sądu roszczenie powoda było w całości zasadne. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 czerwca 2010 r. (sygn. akt HI CZP 37/10, Lex nr 578583) rozważając kwestię zwrotu nienależnie pobranych opłat za kartę pojazdu stwierdził na wstępie, że rozstrzygnięcie tego zagadnienia wymaga przede wszystkim odpowiedzi na pytanie, czy przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 lipca 2003 r., na podstawie którego została od powoda pobrana opłata za kartę pojazdu zakupionego na terenie państwa należącego do Unii Europejskiej i sprowadzonego do Polski, był zgodny z prawem wspólnotowym. Wskazać bowiem należy, że zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego zobowiązuje nie tylko Sąd danego kraju, ale także organ administracyjny, do stosowania prawa wspólnotowego i odstąpienia od stosowania sprzecznych z nim przepisów prawa wewnętrznego, krajowego (tak m.in. WSA w Warszawie z dnia 4 listopada 2009 r. sygn. akt 111 SA/Wa 832/09, Lex nr 550223), niezależnie od wyroku polskiego Trybunału Konstytucyjnego, który odroczył utratę mocy obowiązującej przepisów rozporządzenia, w drodze wyroku z dnia 17 stycznia 2006 r. w sprawie o sygnaturze U 6/04.

W sprawie zgodności odpowiedniego przepisu rozporządzenia z 2003 r. z prawem wspólnotowym Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu w dniu 10 grudnia 2007 r. w sprawie C-134/07 zajął stanowisko, że art. 90 akapit pierwszy WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on opłacie takiej, jak przewidziana w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r., która to w praktyce była nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu przywiezionego z innego państwa członkowskiego, lecz nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany.

Traktat WE jest umową międzynarodową ratyfikowaną przez RP, która była w odpowiednim trybie ogłoszona w Dzienniku Ustaw. Zgodnie zaś z przepisem art. 91 Konstytucji RP ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw RP stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana. Także z art. 10 TWE należy wywieść zasadę pierwszeństwa, która nakłada na Sąd krajowy obowiązek pominięcia normy prawa krajowego, jeśli stwierdzi, że jest ona sprzeczna z normą prawa wspólnotowego.

Sąd Rejonowy w konsekwencji uznał, że zostały spełnione przesłanki z art. 410 § 2 k.c. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c., albowiem od dnia decyzji pozwanego o odmowie zwrotu nadpłaty, pozostawał on w opóźnieniu w zapłacie świadczenia należnego powodowi.

W pozostałym części, w zakresie żądania zasądzenia odsetek za wcześniejszy okres Sąd powództwo oddalił.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Wyrok Sądu Rejonowego zaskarżył apelacją w części odnośnie punktu 1 i 3 pozwany zarzucając naruszenie art. 199 § 1 pkt 1 kpc przez jego niezastosowanie, art. 410 § 2 kc przez jego niewłaściwe zastosowanie, naruszenie art. 2 § 1 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i art. 2 § 3 kpc przez jego niezastosowanie.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i odrzucenie pozwu, ewentualnie o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu za pierwszą instancję. Jednocześnie pozwany wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za drugą instancję.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne z rozważeniem całokształtu materiału dowodowego zaoferowanego w toku postępowania przez strony bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, o jakiej mowa w art. 233 § 1 k.p.c, które to ustalenia Sąd Okręgowy w całości akceptuje i przyjmuje za własne.

Przystępując do rozpoznania apelacji Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności rozpoznał zarzut nieważności postępowania z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej (art. 379 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 k.p.c. w zw. z art. 2 k.p.c).

Pozwany podnosił, że z dniem 01.01.2010 roku weszła w życie ustawa z dnia 27. 08.2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. 2009 r. Nr 157, poz. 1240), która w art. 60 zawiera definicję środków publicznych stanowiących nie podatkowe należności budżetowe o charakterze publiczno-prawnym, a w punkcie 7 art. 60 mieści się opłata objęta żądaniem pozwu, gdyż stanowiła dochód pobierany przez samorządową jednostkę budżetową na

podstawie odrębnych przepisów. Jednocześnie w art. 67 tej ustawy przewidziano, że do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego i odpowiednio przepisy działu XI ustawy z dnia 29.08.1997 roku -Ordynacja podatkowa. Natomiast zgodnie z art. 115 ustawy z dnia 27.08.2009 r. - przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, do spraw dotyczących nie podatkowych należności budżetowych, o których mowa w art. 60 ustawy o finansach publicznych, wszczętych i nie zakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższa regulacja nie wyłącza drogi sądowej, którą zgodnie z art. 2 k.p.c. należy domniemywać i jest ona rozumiana szeroko, a jej granicą jest wyraźny przepis prawa, który wprost przewiduje dla konkretnej kategorii spraw jedynie drogę administracyjną.

W tym miejscu przywołać należy pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w

postanowieniu z dnia 24.06.2010 r. w sprawie CSK 554/09 (Lex nr 738131), że nie jest uzasadnione odrzucenie pozwu ze względu na niedopuszczalność drogi sądowej w sprawie nie mającej cech sprawy cywilnej, jeżeli powód przedstawił okoliczności i zdarzenia, które mogą stanowić cywilnoprawne źródło jego żądań.

Powód w pozwie jako podstawę faktyczną swojego żądania wskazał pobranie przez pozwanego bez podstawy prawnej opłaty, wskutek czego pozwany stał się bezpodstawnie wzbogacony, czyli roszczenia o zwrot tej kwoty od pozwanego upatrywał w przepisach prawa cywilnego, art. 405 i nast. kc. Natomiast przytoczone przez pozwanego przepisy ustawy o finansach publicznych z 27.08.2009 r. regulują kwestię pobierania opłat.

W powyższej sprawie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 06.06.2012 r. w sprawie o sygn. akt: m CZP 24/12 na pytanie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy zadane w analogicznej sprawie zajął stanowisko, że wejście w życie z dniem 01.01.2010 r. ustawy z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2009 r. Nr 157, poz. 1240), która w art. 60 pkt 7, jako środki publiczne stanowiące nie podatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym wymienia: „dochody pobierane przez państwowe i samorządowe jednostki budżetowe na podstawie innych ustaw”, a w art. 67 do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, nieuregulowanych niniejszą ustawą przewiduje stosowanie przepisów ustawy z dnia 14.06.1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) i odpowiednio przepisów działu HI ustawy z dnia

4

29.08.1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2005 r. nr 8, poz. 60, z późn. na.), nie spowodowało niedopuszczalności drogi sądowej w sprawach o zwrot nienależnie pobranych opłat za karty pojazdu na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. 2003 r. Nr 137, poz. 1310).

Z powyższego względu zarzut niedopuszczalności drogi sądowej uznać należy za niezasadny.

W dalszej kolejności rozpoznaniu podlegał zarzut naruszenia w wyroku art. 410 § 2 kc.

W kwestii zgodności § 1 ust. 1 rozporządzenia z 2003 r. z prawem wspólnotowym wypowiedział się na pytanie prejudycjalne Sąd Rejonowy w Jaworznie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który postanowieniem z dnia 10.12.2007 r., sygn. akt C-134/07 (Dz. U. UE C 64, poz. 15), orzekł, że art. 90 akapit pierwszy WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on opłacie, takiej jak ta przewidziana w § 1 ust. 1 rozporządzenia ministra Infrastruktury z dnia 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, która to opłata w praktyce jest nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego, lecz nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany.

Postanowienie to ma skutek ex tunc, tj. wywołuje skutek retroaktywny. W świetle tego postanowienia nakładane opłaty za kartę pojazdu było sprzeczne z prawem unijnym i było z nim sprzeczne od samego początku. Oznacza to, że kupujący nie był w ogóle zobowiązany do uiszczenia opłaty. Bez wpływu zatem na rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozostaje odroczenie obowiązywania mocy przepisów rozporządzenia z 2003 r. o opłacie za wydane karty pojazdu przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 17.01.2006 r., sygn. akt: U 6/04.

Podkreślić należy, że postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odnosi się do pełnej wysokości opłaty za kartę pojazdu w kwocie 500 zł, a nie jedynie do różnicy 425 zł pomiędzy kwotami określonymi w rozporządzeniach z 2003 i 2006 r. Trybunał Sprawiedliwości uznał bowiem za sprzeczną z prawem unijnym (wspólnotowym) opłatę nakładaną w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego

przywiezionego z innego państwa członkowskiego w sytuacji, w której opłata taka nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany.

5

Zważyć jednocześnie należy, że sprzeczność przepisów rozporządzeń krajowych z prawem wspólnotowym, wywoływało skutek nieważności tych rozporządzeń *ex tunc*, dlatego odroczenie przez Trybunał Konstytucyjny utraty mocy obowiązującej przepisów prawa, nie ma znaczenia dla ich nieważności od samego początku.

Powyższe pozostaje w zgodności ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 02.06.2010 r. (sygn. akt: HI CZP 37/10, OSNC 2011/1/2, LEX nr 578583).

Podzielając powyższą ocenę wyrażoną przez Sąd Najwyższy, Sąd Okręgowy uznał, że powód wykazał zaistnienie przesłanek domagania się zwrotu należności pobranej opłaty na podstawie art. 410 k.c.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego, jako niezasadną (art. 385k.p.c).

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 60 zł (§ 12 ust.1 pkt 1 i § 6 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 490).